קבלה · רמ״ק

אור יקר על ענין הנבואה

רבי משה קורדובירו [הרמ"ק]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

אור יקר על ענין הנבואה

רבי משה קורדובירו [הרמ"ק]

מקור הטקסט: ובלכתך בדרך

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/אור-יקר-על-ענין-הנבואה/
הקובץ נוצר ב־18 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

הנה הנבואה נתבאר קצת בענין הדרושים הקודמים ועכ"ז צריך לבאר כאן כל מציאות ענינה ונאמר כי תחלה צריך הכנה מג' ענינים, הא' הנביא כאז"ל אין הנבואה שורה אלא על חכם גבור ועשיר, ורצו בג' מעלות אלו לא שלא יהיה צריך לזולתם שכל מה שיצטרף מהחסידות והקדושה מפרישות ואהבתו בעבודה זהו תנאי שאין צריך לבארו כדפי' במם' ע"ז זהירות מביאה לידי זריזות וכו' ומנו שם כמה מעלות זה על גבי זה, אמנם המעלות הג' האלו הם נוספות בקצת בני אדם על צד העזר האלהי, ועם היות שפי' איזהו חכם וכו' לא לשלול שלא יצטרך חכמה אלא אדרבה שנוסף על חכמה שבו צריך שלא יתגאה, וכן איזהו גבור וכו' לא שלא יצטרך הגבורה אלא כלומר שהגבורה שבו לא יטרידהו מהעבודה אלא יכבוש גבורתו למס עובד, וכן איזהו עשיר ודאי שהעוני יטריד האדם מן ההסתכלות בעניני הדרושים הנסתרים שלא יוכל להתבודד אליהם, אמנם גם העשיר אם יטריד אחר ממונו לא יקרא עשיר לנבואה אלא צריך שיצרף אל עושרו שהוא שמח בחלקו ולא יתן עינו בעשירים ממנו, ומעולם לא יגיע אל תכלית העושר להפנות אל הנבואה. ונמצאו שלשתם צריכים אל האדם, החכמה לדעת הדרושים הנפלאים, הגבורה לסבול קושי הנבואה הבאה בחוזק יד כאומר ואני נהייתי ונחליתי, וכתיב והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו, וכיוצא בו כדכתיב יד ה' היתה עלי חזקה, והעושר להזדמן לו צורכי בניו ובני ביתו שמבלעדי הם אין לו שלימות.

ואחר שהתקבצו בו הענינים האלו עם החסידות והפרישות הראוי צריך שיתלמד עם מלמד חשוב כענין בני הנביאים שהיו מכינים עצמם אל הנבואה, וזה שהיה עוד צריך אליהם שמחה כענין קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן וכו', והיו מתבודדים כפי ידיעתם להתבודד בהשגת המעלות הנפלאות והפשטת חומרם והגברת השכל בגוף עד שהחומר נעזב, ולא היו משיגים בו כלל אלא כל השכלתם בדרושים וסדר המעלות ההם העליונות ומתבודדים ונפשטים מהחומר ומסתלקים.

והרי ענין זה הוא הכנת האדם מצד עצמו, הב' הכנת המקום כענין כצאתי את העיר אפרוש את כפי אל ה', וכענין ואצא אל הבקעה, וכענין על נהר כבר נפתחו השמים וכו' וכן על נהר אולי, ופי' רז"ל שאין הנבואה שורה בחוץ לארץ ולזה ברח יונה מלפני ה' למקום שאין נבואה שורה, ובגלות היה על המים לטהרת המקום וכבר פי' בזוהר פ' שמות סי' ה' מה היה הענין וכו', וכן כל הנביאים היה להם מדרשים ידועים להתנבאות, וכן מרע"ה באהל מועד ובבוא משה אל אהל מועד וישמע את הקול, וכן והיה כבא משה האהלה, וכמו כן אחר שהוקם המשכן ובבוא משה אל אהל מועד וכו' בענין שהמקום גורם הכנה, הג' רצון אלוה שהרי ברוך בן נריה

הכין עצמו כל הכנת הצורך ולא שרתה עליו רוה"ק כאומרו ואתה מבקש לך גדולות אל תבקש וגו', ומיום שמתו חגי זכריה ומלאכי בטלה נבואה.
והנה זה תלוי גם כן בזכותן של ישראל שיהיו ראוים לנבואה ושליחות האל שתבא אליהם כאומרו יצאת ב"ק ואמרה יש ביניכם אדם שראוי שתשרה עליו שכינה כמשה רבינו אלא שאין דורו ראוי לכך נתנו עיניהם בהלל הזקן, הרי שאחר שיהיו כלם (מוכנים) לא יהיה רצון אלהי לשפוך את רוחו עליו מפני שאין הדור ראוי לכך או שאין השעה ראויה לכך או צריכה לכך וכיוצא בזה, ובהשתלם ג' ענינים אלו שקצרתי ביאורם כל האפשר יתחלקו כל ההשגות מינים ממינים שונים עד כמה מדרגות, עד שיש מדרגה שאינה צריכה שום הכנה כלל כאשר אבאר בע"ה.
והנה המדרגות הם רבות מאד מאד מפני שיתחלקו בב' דרכים.
האחד במעלות, יש שיתנבא מתמונה הראשונה והיא הנקראת נבואה וזו תבחן בב' דרכים קראוה חז"ל אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה, וזאת התמונה הראשונה לא התנבא ממנה אלא מרע"ה בלבד ועל זה העידה עליו התורה ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, וענין זה יתאמת בכל זמן מיום שנברא העולם ועד סוף העולם לעולם יצדק אמירה זו ולא קם נביא וגו', והיתה נבואה זו לענין המשכת התורה מלמעלה והיא הישרה אלהית לבני אדם ללמדם עבודה הראויה כדפי'. וענין זה לא ימשך בשום לבוש אלא צחה וברה בלי חידה ומשל.
ואמר הכתוב לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות ותמונת ה' יביט. וספר בנבואתו ד' מעלות. הא' בכל ביתי נאמן הוא. ב' פה אל פה אדבר בו. הג' ומראה ולא בחידות. הד' ותמונת ה' יביט.
וקודם כל דבר ראוי שנקדים שנבואת מרע"ה ניתוסף על מראה כל מי שיהיה שמדתו היה בסוד הדעת הנקרא נשמה לגופא. והגוף הוא הת"ת שהם ששה קצוות.
ואי אפשר להמשך שום נבואה לנביא אלא בסוד היחוד שאין פעולה נפעלת ממעלה למטה אלא בסוד היחוד שיהיה סוד אור הא"ס מתלבש בכתר ואור הכתר מתלבש באור החכמה ואור החכמה מתייחדת בבינה ואור הבינה מתייחדת בששה קצוות וששה קצוות
הם סוד ו' שבשם מתייחד בסוד ה' אחרונה שבשם.
ואז ה' אחרונה יתקשרו עמם קודם אל היחוד כל ההיכלות כנודע שצריך שיתקשר היכל לבנת הספיר בהיכל עצם השמים והיכל עצם השמים בהיכל נוגה והיכל נוגה בהיכל הזכות והיכל הזכות בהיכל אהבה והיכל אהבה בהיכל הרצון והיכל הרצון בהיכל קה"ק.

והיינו סוד בכל ביתי נאמן הוא ירצה הוא נאמן בסוד אמן דהיינו יחוד וקשר כל י' ספירות ומייחד כל ההיכלות בספירות כלם. כי אחר שיוכללו היכל לבנת הספיר בהיכל עצם השמים והיכל עצם השמים בהיכל נוגה והיכל נוגה בהיכל הזכות וארבעתם בהיכל אהבה כן התחילה שכינה להתנוצץ מאצילות דרך בריאה אל תוך ההיכלות ונתפשטת בהיכלות אלו. והתחילו הספירות העליונות לכלול אותה בין תרין דרועין. ואחר כך עלה היכל אהבה כלול בהיכלות אל היכל הרצון ומיד נתפשטה שכינה להתנוצץ בתוך ההיכלות ההם. והתחילו הספירות כלם להתנוצץ מדה במדה ונקשרו ההיכלות בספירות והספירות בהיכלות באמצעות המלכות. והמלכות מתייחדת עם הזכר רישא ברישא דרועין בדרועין גופא בגופא כל הי' מאירות.
והיינו נבואת מרע"ה מי' דרגין והוא עולה ומשיג השגת נבואתו מסוד שם יהוה שהוא שם הדעת הכולל י' מדרגות.
והיינו בכל ביתי נאמן הוא ביחוד כל הי' מדרגות בסוד הדעת נכללה נשמתו.
דהיינו שהנבואה תלויה בנשמה כאשר אבאר בע"ה, ולכך הוא כולל י' ומייחד י' ומושך נבואתו מי' ומאיר באספקלריא המאירה כאשר יתבאר בע"ה, הרי זה מעלת בכל ביתי נאמן הוא, ובפ' שמות פי' בי' דרגין אשתכלל נשמתיה וכו' כדפי' שם כמ"ש סי' יז,
הב' פה אל פה אדבר בו הענין הוא שסוד הנבואה לנביאים אינה בסוד נבואה זו, כי פה אל פה הם ב' פיות דהיינו פה שבזכר בפה של הנקבה הוא סוד נשיקין והוא סוד דבקותא רוחא ברוחא שפי' בפ' פקודי סי' י"ג ובפי' שיר השירים סי' י"ב,
והיינו כדפי' באונקלוס ממלל עם ממלל, דהיינו ממלל מפה שהיא הבינה רישא דמלכא עם ממלל רישא דנוקבא רישא דשכינתא דהיינו סוד נשיקין כאומרו ישקני מנשיקות פיהו, ואז מאיר רוחא ברוחא, והחכמה בשפתיה העליונות שהוא סוד שפוון דמלכא נתיב לא ידעו עיט ושער הן' גוזרים גזרות התורה ומושכים למעלה, ואז השכינה מתדבקת והיא נעשית אספקלריא המאירה, והיא קשר של תפלין הנקשרת פנים אל פנים ואז היתה נבואת מרע"ה מושפעת אליו,
הג' ומראה ולא בחידות, כי שאר נבואות הם חידות מפני שרואים מלמעלה, ומרע"ה רואה באספקלריא המאירה ואין נבואתו מתלבשת בשום לבוש אלא בת מלך ערומה שאין האשה פושטת לבושיה אלא לבעלה. ולכך משה מורשה אל תקרי מורשה אלא מאורשה. ומראה ממש מראה עצמה אליו בלי לבושיה הנקרא חידות משא"כ הנביאים כמ"ש בע"ה. ולכך נבואתו מצוחצחת בלי שיתלבש למטה.
הד' ותמונת ה' יביט הנה פי' לעיל סוד תמונת ה' יביט בסי' י"ד. והנה מרע"ה

יבאר התורה לישראל גשמות מעשה המצות והלכות כפשטן. והם במדרגות מטטרו"ן ששם סוד פסול וכשר אסור ומותר ובאצילות סודם נפלא. ושאר הנביאים משיגים הלבוש הגס ואחר כך הדק ומזדככים ומתחכמים ומשיגים פירוש נבואתם. ולזה רוב נבואתם נאמר מה אתה רואה מקל שקד סיר נפוח ואחר כך יבא להם פנימיותם. נמצאו הם מקדימים המשל והוא הלבוש ואחר כך הנסתר והוא פירוש המשל.

אמנם מרע"ה יקדים הפנימי העליון סוד ההלכה, ואחר כך ותמונת ה' יביט דהיינו התלבשות הלכה זו באסור ומותר כשר ופסול שיבינו למטה מן הפנימי אל החיצון מן הנסתר אל הנגלה, דהיינו תמונת ה' מה שמתלבש במראה להלביש התורה בהלכות בששה קצוות דמט"ט דפסול וכשר מותר ואסור טהור וטמא, יביט מלמעלה מושרש בשרשים העליונים יביט מה שיתלבש למטה בתמונה התחתונה, כעין שפי' לעיל וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר והיה הקב"ה מראה למשה רוחניות המצוה ואחר כך אומר לו ענין זה למטה יתלבש כך וכך וצריך כך וכך להתלבש מפני מדרגות התחתונות, לך למה התנבא מרע"ה שיתא סדרי משנה שהם למטה וכמה ברייתי ופירושי וכ"ז כשר ופסול הם למטה בששה קצוות מתלבשים במט"ט ואין זה נבואת מרע"ה, ובמ"ש יצא לך אור גדול והרי זה מעלה נבואה אחת לא היתה ולא תהיה לשום נברא רק למשה, ונבואת אדם קודם חטאו הפליגה על זו שהרי פי' בתיקונים מה שמו דא אדם הראשון ומה שם בנו דא מרע"ה, ועכ"ז, לא קשה מידי כי ולא קם נביא עוד בישראל כתיב ואדם לעצמו, והכרח הוא שהפליגה נבואתו שהיתה בזמן שאין זוהמא בעולם.

וכך היתה ראויה נבואת מרע"ה אלמלא לא חטאו ישראל. והיינו הלוחות שנשתברו והיינו שעתיד הקב"ה לחדש. וכענין זה נתבאר בר"מ בסוד לך רד כי שחת עמך שהורידו וכו'.

ויש שיתנבא מהתמונה הב' והיא בריאה והיא מדרגת כל הנביאים כאומרו וביד הנביאים אדמה. ויד נביאים היא מקום חציבת נשמתן והיא בכסא הכבוד.

והענין שיתקשרו ההיכלות על דרך זה לבנת הספיר עם עצם השמים. ועצם השמים עם נוגה. וג' אלו היו נקשרים בנ"ה שהם מדרגות הנבואה דאצילות ומשם האור יוצא ביחוד תפארת ומלכות.

אמנם אינם משיגים בת"ת אלא על ידו. והיינו שנקרא מרע"ה רבן של כל הנביאים.

והוא סוד אומרו אם יהיה נביאכם ה' במראה אליו -אתודע. ופי' בר"מ אם אתם מתנבאים הוא תחלה לכם רב לכם ודרך בו נשפע לכם הנבואה. והיינו במראה אליו אל משה אתודע בסוד הדעת. ואחר כך יורד משם הנבואה אל הת"ת ומהת"ת אל נצח

הוד מקום הנביאים. והיינו בחלום אדבר בו עם הנביא.
וענין מראה הנביאים הוא סוד סתימו דעיינין נקרא חלום. ולא שיהיה נבואה בחלום שהחלום הוא למטה מנבואה. והא כיצד סדרן של דברים הנה העין שבו הסתכלות הנבואה הוא סוד בת עין מלכות למעלה מנצח והוד. וג' גווני עינא הם ג' אבות שהוא סוד מדרגת שבת ש' ב"ת. ש' ג' גווני דעינא. בת עין מלכות והיינו נבואת מרע"ה. ומתוך לבת עין אור בת עין העליונה שהיא הבינה בסוד הדעת כדפי'. והיינו במראה פתוחה ולא סתומה אליו אתודע ומראה ולא בחידות וכדפי'.
אמנם שאר נביאים בסתימו דעיינין דהיינו מלכות למעלה מנצח והוד מתייחדת שאין נבואה בלא יחוד ונצח והוד תרי גביני עינא תרין כרובי עינא סתימין עינא. והנביא מסתכל בשם צבאות דהיינו נצח והוד צבאות אקרון. ועם היות שההיכלות נקשרות זה בזה וזה בזה הם אינם מסתכלים אלא בבחינת אור הת"ת בסוד היחוד בעינא סתימא שמאיר בנצח והוד. ומשם מסתכלים בסוד יחוד ב' מדות אלו והם ב' מדרגות חוזים נביאים.
הא' בהגביר נצח על הוד. הב' בהגביר הוד על נצח וכל אז וא' כפי מדתו. וזה בסוד הדמיון ביד הנביאים דהיינו שאינם יכולים להשיג באצילות אלא אור זה הנזכר מתדמה בכסא הכבוד. וסוד כסא הכבוד נקרא יד הנביאים מקום אחיזת הנביאים בסוד נשמתם כאשר אבאר עוד בע"ה.
ויש מדרגה למטה מזו והיא מדברים ברוה"ק שאינם משיגים בנצח והוד אלא למטה במדת המלכות לבד. ולכך אינם נביאים שהנבואה היא מנצח והוד. ומרע"ה נבואתו מתרין שפוון עילאין דמלכא ושאר נביאים מנצח והוד במקומם. וכותבי רוה"ק כגון דוד ושלמה ודניאל וכל כיוצא בזה הנסדר בכתובים הם מהיסוד עם המלכות למטה מנצח והוד ולכך לא ישיגו אלא למטה בהיכלות.
ועל מדרגה זו נאמר ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטוהר. זו היכל עצם השמים לטוהר זהו היכל נוגה. ולא שישיגו באצילות אלא בהיכלות המכוונים כנגד הספירות הנז'.
ויש למטה מזה שהם מדרגות החולם. והם כמה אלף מיני מדרגות החלום יש הכשרים שהם עולים בנשמה והם משיגים מחוץ להיכלות במדרגות הקדושות. ובזה הוא סוד עליית הנשמה ודבקותה למעלה כדפי' בפ' תרומה סי' י"ד ובפ' פקודי סי' י"ג.
ולדרך זה יהיה נבואה לטמאים מסוד הספירות הטמאות והיינו נבואת בלעם מהתמונה הטמאה.

ויש אור קצת שיתלבש בהם בסוד ומלכותו בכל משלה, והיינו סוד י' אתוון קדישין מתלבשים בי' קליפות לאכפייא לון, והיינו ניצוצות אור יתפשטו שם והיינו מפני מעלתן של ישראל, ומשל כתיב ויקר אלהים אל בלעם דהיינו השכינה אל בלעם והוא לא היה מתנבא אלא מהקליפות, ובאותם הקליפות דומה נבואתו לנבואת מרע"ה בספירות הקדושה ולזה אמר אבל באומות העולם קם ומנו בלעם לערך ההנהגה המתפשטת אליהם, אמנם לצורך ישראל הוסיפו מעלתו ויקר אלהים והוא משבח עצמו כאשר ידבר ה' אלי, והיינו י' ניצוצות שנתפשטו כדי שאותם הברכות יתקיימו לישראל, ואי אפשר שיהיו הקליפות רוצות להשפיע ופותחות צנורותיהם והם אינם משפיעות אלא קללות, מיד י' אורות מזדמנות שם והצנורות פותחין ומושכין ברכות ונתקיימו הברכות לישראל על ידי החיצונים ומלאך רע עונה בעל כרחו אמן, והיינו כמי שרואה קרי דהיינו השפעת הקדושה דרך הטמאים הוא קרי ודאי אלא לצורך ישראל עשה, ויש עוד מדרגות עד מדרגת החלום כעין פרעה וכן אבימלך ונבוכדנצר.

והם כחלומות הצדיקים מהקדושה למטה דרך הכחות הטמאים ודרך השרים של מעלה. ועל שר שלו נאמר ויבא אלהים אל אבימלך בחלום הלילה וכן כל כיוצא בזה.

ויש עוד מדרגה אחרת קראתיה מראת גילוי עינים. ויש במינה כמה וכמה מדרגות. והיינו שירד המלאך למטה ויתגלם באויר ויתלבש באוירין דעלמא כדפי' בפ' וירא. ומעין מראה זו היתה מראת אברהם בג' אנשים נצבים עליו ובתנאי שיהיה רצון אלהי שיגלה לצדיק ויגלה עיניו או לחסיד וראה אותו. ומעין זה היה ענין הגר וימצאה מלאך ה'. וכן בבלעם ויגל ה' את בלעם. וכן מראת מנוח ואשתו וקצת ממראת גרעון וכיוצא בזה שיתגלם המלאך ויראה בעיני בשר לזכי הראות כפי הכנת האיש. והיינו אומרו ה' פקח את עיני הנער ויראה ויפקח ה' את עיניו.

וכלל המדרגות האלו הם ו', הא' נבואתו של מרע"ה והיא מיוחדת אין כמותה כדפי', הב' מדרגת הנביאים, הג' מדרגת מדברים ברוה"ק, הד' מדרגת החלום, הה' בחיצונים ונכלל בזה נבואתם וחלומותיהם, הו' מראת גילוי עינים.

לעתה נבאר היאך יתרבו הבחינות בכל תמונה ותמונה מאלו התמונות, והענין הוא שכל מה שהנביא שואב מלמעלה הוא בדלי נשמתו, ולכך במרע"ה נאמר במעלת נבואתו בכל ביתי נאמן הוא ופי' הכונה דאשתכלל נשמתיה בי' דרגין.

אבל שאר הנביאים הם צופים בנבואה לפי מדרגת נשמתם. וכל הנשמות הם חצובות מתחת כסא הכבוד ולכך כל א' וא' שופע לו לפי בחינת נשמתו שהיא למעלה ודרך חלון זה הוא צופה ודרך שלשלת זו הוא משתלשל ודרך הסולם הזה הוא עולה.

ולכך אמר וביד הנביאים אדמה הנה שפע נבואיי הכל א' אמנם הנביאים אין בחינת נשמתם אחת לכך כל א' וא' צופה במציאות נשמתו. לכך יחזקאל ראה חיות ואופנים. ישעיה ראה שרפים. זכריה ראה מנורות. כל א' וא' מהם מתנבא כפי הנהגת אותה המדה שהוא אחוז בה. לפי' מהם רואים בפחד ברתת מהם בנחת כמדבר איש לרעהו.

ומטעם זה ישתנו עניני הנבואה מצד הנשמה שהיא חצובה לפעמים מחסד לפעמים מגבורה' לפעמים מת"ת ולכך היא מתנהגת באותה הבחינה שהיא מתנהגת. ולזה לא נטריח עצמנו בשארי הנבואות הרבות הנמצאות בכל הנביאים לפרשן שכלם ענינם תלוי בכלל זה.

וענין זה צודק גם כן בעניני רוה"ק. דוד אמר שירים ומזמורים ושלמה אמר מוסרים ואהבה ותוכחות דניאל דברי קיצים ואיוב בדברי דרושים צדיק ורע לו וכו' וכיוצא בזה אל שאר הענינים, מפני שינוי הבחינות כל א' וא' היה שואב כפי בחינתו, ועל דרך זה הוא טעם החלומות ושינוייהם, וכן,מראת גילוי עינים משתנה לפי המציאות לכל א' וא'.

לכך לא נמצאו הענינים בשוה כמו שהנשמות אינם משתוים, זה הכלל לפי המראה שבה רואה האדם ישתנה, כאלו תאמר יהיה כאן בית א' ובתוכה אדם א', בכל הבית חלונות רבות ובחלונות עששיות, ודרך העששיות מביטים וצופים במלך, והעששיות מגוונים משונים, והרואה בעששית לבנה אומר המלך לבן והרואה בעששית ירוקה אומר המלך לובש מלבושים ירוקים והרואה בעששית אדומה אומר המלך לובש אדומים, כל א' וא' צופה כפי בחינת העששית ותולה במלך ואינו אלא שלכל א' וא' משתנה כפי העששית שדרך בה רואה ולזה ישתנו הענינים כדפי'.

ולזה ישתנו גם כן השמות, יש שנקרא הנביא חוזה רואה צופה וכיוצא בזה הכל לפי הצפיה ודרך הראיה בעששית שבה צופה ישתנה שם הנבואה, וכן קורין גם כן מביט מטיף ושאר כל השמות הם תלויים במראות, וכן ישתנה הסגנון יש נביא שיאמר ויהי דבר ה' ויש נביא שאומר וארא והנה כך וכך ויש שאומר בענין אחר, ויש שבא לו הנבואה פתאום ולא יכיר כעין שמואל וכיוצא בזה כל אלו הענינים הוא לפי שינוי צפייתם במדרגות המרכבה לפי בחינת נשמתם, ודרך כלל יקרא ראיה צפיה חזיון וכיוצא, לא שתהיה שם ראיית עין גשמי שאין ענין המרכבה דבר הנראה לעין הגשמי אמנם יהיה צפיה שכלית ממש בכתובי' (רוחניית) כאומרו ופניתי אני לראות חכמה והוללות והיינו ראיה שכלית וכמוהם רבים בס' קהלת, וכתיב הביטו וראו אם יש מכאוב כמכאובי והיינו ראיה שכלית, וכתיב ראו קרא

ה' בשם בצלאל, וירא אלהים כי טוב, ראה ה' והביטה למי עוללת כה, וכן השקיפה ממעון קדשך מן השמים, וכן וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ וכן כל כיוצא בזה הכל הוא צפיה שכלית בין מן התחתונים לעליונים כגון ויראו את האלהים ותמונת ה' יביט וכן ויראו את אלהי ישראל וארא אל אברהם וגו' וכן ראיתי את ה' יושב על כסא, וכן וירא אליו ה' באלוני ממרא אינה ראיה גשמית אלא שכלית ומראה הנבואה זולתי אותם שהם במראת גילוי עינים כגון המראות של מנוח ושל אשתו וירא והנה ג' אנשים וגו' דאברהם וכן וירא לוט וכן מלאך דהגר וכיוצא בזה ישפט לפי הענין ולפי הצורך, וכך מן העליונים אל התחתונים היא השגחה רוחניית לא ח"ו ראיה והשקפה כעין השקפת האדם, והנה ישתנו המלות לפי בחינת הענין אם לדין אם לרחמים וכיוצא בזה בכל שאר הענינים כדפי'.